

Sammanfattning

CAN har sedan 1988 samlat in uppgifter om gatuprisutvecklingen för ett antal narkotikasorter. Med gatupris avses priset vid köp av små mängder i konsumentled. Sedan 2010 inhämtas även priser för handel med större partier, det vill säga grossistpriser. Datainsamlingen görs två gånger per år via en webbenkät riktad till rapportörer i Sveriges 27 polisområden.

Under senare år har det inträffat en rad händelser i omvärlden som skulle kunna medföra ökning av narkotikapriserna. Exempel på detta är pandemin med åtföljande rese- och transportrestriktioner, avlyssnad kommunikation mellan kriminella, allmän kostnadsökning till följd av ökad inflationstakt, samt en försämrad kronkurs. Beslagen av narkotika har dessutom varit omfattande samtidigt som konfliktnivåerna mellan de kriminella nätverken varit exceptionella.

Om 2023 års prisbild jämförs med den för det mera opåverkade året 2019 är det dock svårt att se någon större förändring av priserna. Narkotikamarknaden framstår därmed som förhållandevis motståndskraftig i relation till de händelser som skett i omvärlden. Det kan konstateras att många narkotikasorter idag är historiskt billiga. Exempelvis kostade amfetamin 200 kronor per gram 2023, vilket är en fjärdedel av prisnivån för 35 år sedan, om reala priser jämförs (i nominella priser handlar det om en halvering). Heroin har fallit lika kraftigt i pris under perioden. Även hasch och kokain uppvisar prisnedgångar, om än inte lika kraftiga. För dessa narkotikasorter är dagens svenska prisnivåer de lägsta som uppmätts, i synnerhet om kvaliteten (halterna) också tas i beaktande.

Vissa geografiska skillnader kan ses för gatupriserna. Narkotika är generellt billigare i storstadslän jämfört med icke storstadslän. Priserna är också lägre i Sydsverige, i synnerhet i jämförelse med norra Sverige. Under 2000-talet har dock vissa minskningar av de geografiska skillnaderna ägt rum, framför allt genom att priserna sjunkit i områden där de tidigare varit högre. Detta gäller inte minst för amfetamin, men även för heroin och ecstasy/MDMA. En tolkning av tendensen med utjämnade prisskillnader är att narkotikatillgängligheten i viss mån har ökat runt om i landet under 2000-talet.

Sedan 2017 ställs även frågor om gatupriser för insmugglade cigaretter och alkoholdrycker. Baserat på dessa uppgifter har, för första gången i denna studie, den ekonomiska omsättningen av sådan smuggling beräknats. För 2022 skattades smuggelalkohol ha omsatt 0,7 miljarder kronor och för smuggelcigaretter var motsvarande siffra 0,1 miljarder. Detta utgör i grova drag en procent av respektive varus omsättning i detaljhandeln. Som en jämförelse kan nämnas att narkotikaomsättningen i föregående prisrapport skattades ha uppgått till mellan 5 och 13 miljarder årligen under perioden 2018–2022.